

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-35, e-mail: spvr@rada.gov.ua

---

В И С Н О В О К

За дорученням Голови Верховної Ради України Разумкова Д.О. та відповідно до пункту 3 частини першої статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» і статті 93 Регламенту Верховної Ради України Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні 15 вересня 2021 року (протокол № 87) розглянув проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення належних соціальних гарантій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, на виконання рішення Конституційного Суду України» (реєстр. № 1117 від 20.01.2021 року доопрацьований), поданий народним депутатом України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України.

Проектом Закону пропонується на підставі рішення Конституційного Суду України від 17.07.2018 року № 6-р/2018 відновити норми Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28.02.1991 року № 796-XII, які було скасовано Законом України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28.12.2014 року № 76-VIII, а саме:

- забезпечити санаторно-курортним лікуванням постраждалих осіб, віднесених до категорій 2, 3, та осіб які працювали за межами зони відчуження на роботах з особливо шкідливими умовами праці;

- відновити пільги та компенсації для постраждалих осіб, віднесених до категорії 4;

- відновити дію пунктів статті 30 щодо надання пільг та компенсацій потерпілим дітям та їх батькам, а саме: повне державне забезпечення дітей до вступу їх до школи; безоплатний проїзд у межах України на всіх видах транспорту дитині та особі, яка супроводжує хвору дитину до місця лікування, оздоровлення та у зворотному напрямку, щомісячні виплати на дітей шкільного віку, дітей, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, та дітей, які не відвідують дитячих дошкільних та загальноосвітніх закладів, щорічне безоплатне санаторно-курортне оздоровлення;

- відновити виплати грошової допомоги особам, які проживають на територіях радіоактивного забруднення, у зв'язку з обмеженням споживання

продуктів харчування місцевого виробництва і підсобного господарства та доплат особам, які працюють на територіях радіоактивного забруднення;

- скасувати залежність надання пільг та компенсацій для постраждалих осіб від середньомісячного сукупного доходу;

- установити, що додаткова пенсія за шкоду, заподіяну здоров'ю, та щомісячна компенсація сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи виплачується у повному обсязі незалежно від інших доходів;

- надати право особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, користуватися й іншими пільгами та компенсаціями, передбаченими законодавством;

- відновити норму щодо збереження за працівниками середньої заробітної плати та стажу роботи у разі звільнення у зв'язку з відселенням або самостійним переселенням.

Крім того, також запропоновано відновити поняття «зона посиленого радіоекологічного контролю» шляхом внесення відповідних змін до Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 27.02.1991 року № 791а-ХІІ, яке теж було скасовано Законом України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28.12.2014 року № 76-VIII.

Законопроект аналогічний до попереднього законопроекту.

Водночас, на думку авторів законопроекту запропоновані норми дозволять посилити соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, що в свою чергу, суттєво вплине на кількість громадян, охоплених державною підтримкою.

Проте, слід зазначити наступне. Проектом Закону пропонується на підставі рішення Конституційного Суду України від 17.07.2018 року № 6-р/2018 відновити норми Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28.02.1991 року № 796-ХІІ, які було скасовано Законом України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28.12.2014 року № 76-VIII.

Пунктом 1 частини шістнадцятої Постанови Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-ІХ встановлено, що до предмету відання Комітету Верховної Ради України з питань правової політики належить оцінка відповідності законопроектів та проектів інших актів Верховної Ради України Конституції України.

На підставі цієї правової норми Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів декілька разів звертався до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики надати оцінку відповідності зазначеного законопроекту Верховної Ради України Конституції України, але відповіді від вищезазначеного Комітету не надійшли.

Щодо відновлення норм Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28.02.1991 року № 796-ХІІ, які було скасовано Законом України «Про внесення змін та

визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28.12.2014 року № 76-VIII.

Міністерство юстиції України звертає увагу на те, що пунктом 26 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) встановлено, що норми і положення статей 20, 21, 22, 23, 30, 31, 37, 39, 48, 50, 51, 52, 54 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Також частиною першою статті 40 Кодексу визначено предмет регулювання закону про Державний бюджет України.

Абзацами першим та другим частини другої статті 4 Кодексу встановлено, що бюджетна система України і Державний бюджет України встановлюються виключно цим Кодексом та законом про Державний бюджет України.

Якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у цьому Кодексі, застосовуються відповідні норми цього Кодексу.

Оскільки реалізація запропонованих законопроектом положень потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України - для вироблення остаточної позиції слід врахувати позиції Міністерства соціальної політики України та Міністерства фінансів України, вважає Міністерство юстиції України.

З огляду на те, що протягом 2015-2019 років суттєво змінено правові норми національного законодавства як у сфері охорони здоров'я, так і сферах освіти, захисту осіб з інвалідністю, то варто було би врахувати зазначені зміни та використати відповідну термінологію, а саме: «заклад охорони здоров'я», «заклад дошкільної освіти», «заклад загальної середньої освіти», «особа з інвалідністю», «дитина з інвалідністю».

Також, визначення пільги «повне державне забезпечення дітей до вступу їх у школу (не старше 8 років) шляхом безоплатного виховання (утримання) їх у державних та комунальних дошкільних навчальних закладах» привести у відповідність до абзацу другої частини другої статті 28 Закону України «Про дошкільну освіту», яким визначено, що «дитина має гарантоване державною право на безоплатну дошкільну освіту у державних і комунальних закладах дошкільної освіти».

Крім того, потребують узгодження положення проекту Закону щодо виплати допомоги у подвійному розмірі сім'ям, що мають дітей віком від 7 до 16 років (учнів віком до 18 років), які проживають на територіях радіоактивного забруднення з положеннями Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», якими визначено види державної допомоги сім'ям з дітьми та не передбачено подвійних розмірів жодних виплат.

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства звертає увагу на те, що реалізація положень проекту Закону, спрямованих на відновлення порушених прав осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, призведе до значного розширення кола осіб, яким надаватимуться пільги та компенсаційні виплати, що потребуватиме додаткових видатків з державного бюджету.

Щодо відновлення поняття «зона посиленого радіоекологічного контролю» шляхом внесення відповідних змін до Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 27.02.1991 року № 791а-ХІІ.

Слід звернути увагу на те, що народні депутати України не зверталися до Конституційного Суду України з клопотанням визнати таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним) пункт 2 розділу І Закону України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України», від 28.12.2014 року № 76-VIII, в частині відновлення статті 2 Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», якою було передбачено поняття «зона посиленого радіоекологічного контролю». Отже, Конституційний Суд України жодного рішення з порушеного питання не приймав, оскільки це питання не було предметом його розгляду.

В свою чергу, Державне агентство України з управління зоною відчуження повідомило, що з початку 2015 року запит на потребу з проведення дозиметричної паспортизації населених пунктів, які підпадають під поняття «зона посиленого радіоекологічного контролю» не проводиться.

Водночас за відповідними розрахунками на проведення дозиметричної паспортизації одного населеного пункту необхідно 82,4 тис грн. У разі прийняття цього проекту Закону, потребуватиме дозиметричної паспортизації 2217 населених пункти. З них до зон радіоактивного забруднення віднесено: 86 н/п – зона безумовного (обов'язкового) відселення; 841 н/п – зона гарантованого добровільного відселення.

У разі прийняття проекту Закону, на відновлення поняття «зона посиленого радіоекологічного контролю» щорічно з Державного бюджету України на проведення дозиметричної паспортизації всіх населених пунктів додатково потребуватиме 182,7 млн грн.

Міністерство фінансів України зосереджує увагу на тому, що прийняття законопроекту потребуватиме вишукування додаткових видатків з державного бюджету, які не будуть забезпечені фінансовими ресурсами. За їх орієнтовними підрахунками надання пільг та компенсацій громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, потребуватиме щорічно в умовах 2021 року додатково близько 13,5 млрд. грн.

У порушення частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України до проекту Закону, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Джерела покриття таких видатків головним розробником не визначені.

До того ж частиною восьмою статті 90 Регламенту Верховної Ради України встановлено, що якщо для реалізації положень поданого законопроекту після його прийняття необхідні зміни до інших законів, такі зміни мають викладатися в розділі «Перехідні положення» цього законопроекту або в одночасно внесеному його ініціатором окремому законопроекті. До

законопроекту додається перелік законів та інших нормативних актів, прийняття або перегляд яких необхідно здійснити для реалізації положень законопроекту в разі його прийняття. Такий перелік відсутній.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України звернуло увагу на те, що законопроект не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, що затверджений Постановою Верховною Радою України від 02.02.2021 № 1165-IX.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету прийняв рішення, що законопроект має вплив на показники бюджету.

Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування пропонує підтримати прийняття цього законопроекту за основу за умови врахування зауважень, викладених у мотивувальній частині.

Міністерство фінансів України не підтримує зазначений законопроект.

Міністерство юстиції України надало низку суттєвих зауважень та зазначило, що при прийнятті рішення слід врахувати думку Міністерства соціальної політики України та Міністерства фінансів України.

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України не підтримує прийняття цього законопроекту.

Державне агентство України з управління зоною відчуження вважає, що відновлювати зону посиленого радіоекологічного контролю є недоцільно.

Отже, за результатами розгляду вищезазначених проектів законів Комітет, прийняв рішення:

керуючись вимогами частини першої, пункту 3 частини другої статті 94 Регламенту Верховної Ради України внести пропозицію Голові Верховної Ради України Разумкову Д.О. про повернення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення належних соціальних гарантій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, на виконання рішення Конституційного Суду України» (реєстр. № 1117 від 20.01.2021 року доопрацьований), поданий народним депутатом України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України, суб'єкту права законодавчої ініціативи без його включення до порядку денного шостої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та без розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Голова Комітету

Г.Третякова

Вик., Удод Т.І., 255-41-29

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Третякова Галина Миколаївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000002E093100E1118F00
Дійсний до: 25.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-30/3-2021/291742 від 20.09.2021

646427